

FOGARAS ÉS VIDEKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő és
Kéziratokat nem adunk vissza.

Egyesületeink pangása.

— Sok az eszkimó, kevés a foka. —

Írta: HALMY GYULA.

Ha jól emlékezünk, legutóbb a kolozsváriak okos gondolatára hivatkoztunk akkor, amikor a sok, különböző uton egy cél felétürekvő egyesület összetartását, egyesülését ismertettük. Ugy látszik a gombamódra szaporodó egyletek már ijesztő módon nehezdednek a társadalomra és nemcsak a folyton növekvő nyomoruságot jelzik, — mert hiszen ha nem növekednék a nyomor, nem lenne szükség újabb és újabb egyletekre, hogy enyhítsék azt, — hanem már-már elviselhetetlen teherként súlyosodnak a középszintű vállaira.

Szó sincs róla, az egyleti tömörülésre szükség van, de szerintünk például Fogarason három vagy négyféle jótékony egylet, két-három közművelődési társaság bőven elég lenne. Igaz, hogy ma, amiért az egyes ember hiába küzdene, azt az egyesületté tömörült tényezők könnyebben érhetik el, de nem Fogarason, mert itt még messze vagyunk attól, hogy a polgárság az egyesülés révén tényleges eredményeket érhetne el.

A mi egyesületeink két óriási hibában leledzenek. Az egyik az, hogy nagyrésztük *egyéni és politikai célokat szolgál*. Vannak köreink, mindenféle vallású és nemzetiségi egyletek, de természetesen, hogy ezekben nem fejlődhet ki az a helyes szellemi felfogás, amely a tagokat *közös anyagi, erkölcsi és szellemi célok* elérésére ösztönöznék, mert a szét-húzó erők szétforgácsolják erejüket a társadalmi, szellemi és vagyoni állapotok világos rovására.

A mi sokféle egyesületünk ahelyett,

hogyan egymással karöltve, egymás javán munkálkodnék, inkább *rivális és szükségből néha-néha a jótékonyosság függővelével takargatja tartalmatlan életének Éva kosztümjét*. Különösen a társadalmi célokat szolgáló egyletek csakis akkor emelkednének a helyzet magaslatára, ha nem klikkrendszeren alapuló egyéni vagy faji érdekeket kovácsolnak mindenből, hanem a *közélet tisztaságán*, a kultúra és közjólét nagyon is elhanyagolt mezején irtogatnák a dudvát és nem vetnének még több gíz-gaszt a vezető szerepek egymás kezéből való kiragadásával és a hatalom egymástól való elintrikálásával.

A másik főhibája a mi egyesületeinknek, hogy legtöbbje csakis a *multságok rendezésével* foglalkozik. Nézzük csak meg egy-egy télen a multságok sorát. Sehol a földön nincs Fogarashoz hasonló parányi városban annyi rengeteg multság, bál, hangverseny, színház, tea estély, zsur és ki tudná mi, — mint Fogarason, ahol pedig a társadalmi kötelezettségek ezen nyomasztó terhe tulajdonképpen mindig egy és ugyanazon közönség vállaira nehezedik. Így azután ne csodálkozzunk, hogy ha a fejlődés helyett folyton lefelé haladunk. Tartson csak akármilyen szellemes és lángészre valló előadást, egy kis komolyabb dolgot akármelyik elismert hírvő ember, Fogarason gyér közönség, ásitás, unalom a bére. Mig egy pikánsnak ígérkező színház telt nézőteret vonz. De legtöbb egyesületünk egész éven át kong az ürességtől, gyűlést is csak akkor tart, ha

multságot akar rendezni. Szóval célszerűtlen és tartalom nélkül való a mi egyleti életünk, társadalmunk rovására.

Kulturegyletek lennének hivatva a visszás helyzet fennállítására. Egy ilyen kulturegylet, különböző ágakra, osztályokra oszolva sok rokoneszmét felöllehetne. Mert hát ki ne látná be, hogy feleslegesek ezek a különféle, hangzatos című és célú egyletek nálunk egész Magyarországon, ha nem tartják be alapszabályaikat. Már pedig még a legmeszeszemenő jóakarát sem állithatja, hogy betartják. Mert hiszen az alapszabályokban különböző nemes célok vannak meghatározva, melyek érdekében megfelelő munkálkodást kellene végezni. És mit látunk? Az egész társadalmi munka abban merül ki, hogy minden évben egy bált vagy hangversenyt rendeznek. Igazán érdekes volna, ha csak a Fogarason levő sok egyesület titkáraitól legalább egy-egy évi jelentést kaphatnánk, hogy világosan beigazolnánk állításunkat.

Ha rajtunk állna, szigoruan utána néznénk az ilyen dolgoknak. És mihelyt azt vennénk észre, hogy csupán külsőségekben, egyéni hiúságokban és érdekekben nyilvánul valamely egyesület működése, azonnal feloszlattuk és esetleges vagyonát *állami kezelésbe adva, közművelődési célokra fordítanánk*.

Itt van mindjárt az Erdélyi Közművelődési Egyesület is. Tudunkkal százezer számra gyűjti alaptökéjét, de hogy a mi vidékünkön hosszú évtizedeken át csak egyetlen hatását is láttuk volna, arról szó sincs. Pedig épen itt a

Sirolin

Erre az érzéket és a testet, megújítja a köhögés, vándorlás, egyéb izgatás

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen szántalan tanár és orvos által naponta ajánlva

Annihogy értéketlen utaszatokat is kímálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájci)

„Roche”

Capitán orvosi rendelőre a gyógyszerár-
tás. — Ára övegyesületes és — korom.

mi nemzetiségi vidékünkön kellene a legnagyobb foku munkásságot kifejtenie minden ilyen dologban, de ehelyett teljes indolenciát tapasztalunk. Hej pedig de sok szép alkalom lenne a nemes tetterre. Az iskolák, az ovodák, a szegények és munkátlanok, azután a magasabb művelődés terén: az irodalom, a művészet, a zornalisztika, a nemzeti színpadok fellendítése, segélyezése. Mire való azt a sokféle, rengeteg tőkét kamatoztatni, a nagy hivatalnoki kart fizetni? Szemmel látható kulturcélokra áldozva tölti be hivatását a kulturegylet bárhol is.

Jó volna, ha a fogarasi sokféle egyesület fejei, elnökei egy nagy gyűlésre jönnének össze és megpróbálnák — ha csak a rokoncélokért küzdők között is — az összesimulást. Különösen pedig — „mehr licht“ — több világosságot, illetve átvitt értelemben — több nyilvánosságot kívánunk. Ha minden egyesület, időközönként beszámolna legalább negyedévenként az egyes mozzanatokról, eseményekről lapunk hasábjain a nyilvánosságnak, akkor talán számíthatnánk egy kis mozgalomra, érdeklődésre, így azonban a négy fal közé elhúzódva, a nyilvánosság kizárásával nem sok hasznukat látjuk és legtöbbször csak felesleges tehernek bizonyul.

És még egyet! Azt az egész ország tudja, hogy Fogarasmegye nagyon szegény! S így ha az országos gyűléseknél nem ad egy fillért sem, az nem szégyen. De már az szégyen, ha más célokra ezeket gyűjt össze s vándoroltat ki, küld el, a kórházra pedig és sok

más fontos és szükséges tényezőkre nem áldoz egy fabatkát sem. Először magunkat emeljük ki a rongyokból s csak azután flancoljunk, ha telik.

Fogarasvidék 1750-ben.

A mai Fogaraszvármegye 1876. előtt Fogarasvidék volt; t. i. a közigazgatás nem lévén egyöntetű, a történeti fejlődés alapján Erdélyben vármegyék, székely és szász székek, valamint vidékek és szabadkirályi városok alkották a törvényhatóságokat, melyeknek szervezete is különféle volt. Így a vármegyékben a közigazgatás és törvénykezés még el nem különített gyakorlatát a kinevezett főispán és két alispán vezette, a székely székekben szabadon választott fő- és két alkirálybíró, valamint a szászoknál is, hol még közös fő: a szász comest állt a 11 szász szék élén, a vidék (Fogaras és Kővárvidék) élén kinevezett főkapitány volt két választott alkapitánnyal, a szabadkirályi városokat (Kolozsvár, Marosvásárhely, Szamosújvár, Erzsébetváros stb.) választott tanács élén a polgármester igazgatta, bizonyos önkormányzatot élveztek a taxalis helyek is (Kézdivásárhely, Torda, Ilyefalva, Oláhfalva stb.), míg egészen a törvényhatóság kebelében voltak a mezővárosok, nagy- és kisközségek. A katonai határvidéket (2 székely, 2 oláh gyalog, 1 vegyes huszárezred kerülete) csak 1762—4-ben szervezték, tehát ezen összeírás idején még nem zavarta ez is a jog- és birtokviszonyokat. A mai állapotokat az 1876. évi XXXIII. törvény rendeli el s ezen ekevény változtatást az 1881. évi LXIII. törvény végez.

Fogarasvidék 1750-ben sokkal kisebb volt mint ma: az egész mai törcsvári járás akkor még Brassóhoz tartozott, Galac, Rukkor, Földvár, Kolun, Kerc, Gainár és Oláhujfalu pedig részben Felsőfehérvármegyéhez,

részben Szeben-székhez. A városon kívül volt tehát 62 község, egyrésze tisztán jobbágyközség, a többiben nemesek, szabadosok, jobbágyok és zsellérek vegyesen laktak. Alkotnak négy járást: a központi, sárkányi, alsószombatfalvi és alsóporumbáki járást: a lakosság gör. kath. többségű román; a nagy ténitítés még nemrég zajlott le, s így van sok olyan község görög katolikus hiten, mely később a keletre visszatér. Görög keletinek a havasalji községek maradtak meg részben vagy egészben. Református, unitárius és róm. kath. egyház nincs egyetlen, evangélikus van Sárkányban és Bethlenben, de az utóbbinak csak egy hive van már: Frank György földmives és családja. A papot Nagy Andrásnak hívják és fazakas mester mellékesen, a kántor Fekete Mihály. Sárkány lakossága még nem rég lutheránussá ténitített székely telep, csak később szászosodik el. Neveik: Nagy, Bornemissza, Tüske, Havas, Gerei, Kertész, Ötvös, Takáts, Veress, Ugrai, Orbán, Miklós, Pap, Mészáros, Tyukász, Sombori, Hárfás stb. egy-egy Léna, Gréb köztük, de az egyház szász: Antoni György a pap, Kondrad M. kántor és Hermann Miklós tanító, néhány oláh zsellércsalád is van köztük, de nincs sem papjuk, sem templomuk.

A községek aránylagos nagysága, fajnépességi állapota nem igen változott azóta, egyháziilag: Dezsán, Netot, Illyén és Vajdarecsé 1803-ban áttért a gör. keletiről a gör. kath. hitre, többi községekben nagyon sok régi hivat visszazszerezte a keleti egyház, így Fogaras városban, ahol 1750-ben nincs gör. keleti, 1805-ben már 205 családot találunk 3 pappal, Kis Vaszilie és 2 havasalföldi kaluger. A községekben néhány armalis nemes, sok praedialista és helyi nemes, szabados, jobbágy és zsellér él együtt. Kizárólag jobbágy községek: Korb, Sarkaica, Kucsuláta, Lupsa, Perzsány, Sárkány, Almásmező, Holbák, Szeráta, Streza- és Oprea-Kercisora, Dezsán. Nagyobb számú ne-

T Á R C A

„Ami“ a tudományban.

„A Fogaras és vidéke“ számára németből fordította Gagyi Jenő.

„Ami“ szelid, jólelkű állat volt, hanem a mi sok, sok. Végre neki is elfogyott a türelme. Elmondom ezt a történetet s itéljék meg önök maguk, hogy nem volt-e igaza Aminak, mikor éles fogaival gazdája vékony lábába belékapott.

Gazdája Könyves tanár volt, olyan rémséges tudós, hogy nem egyhamar akad párja. Philosophia, geographia, geologia, astronomia, szóval minden „ia“ a kisujjában volt. Főtudománya azonban a physiologia.

Gazdasszonya, Náni, forrón és reménytelenül szerette a tudóst, mert ez nem vette soha észre. Ő éjjel-nappal buvárkodott.

Nem csoda, hogy e miatt kissé meghibbant a feje. De nem lett volna baj, ha éppen ebben az időben a darwinologia nem jött volna divatba. Ez aztán befűtött neki.

Valódi tudós telhetetlenséggel vetette rá magát erre az új felfedezésre, hogy az emberi és állati képességek közti különbség csak mennyiségi és nem minőségi. Hogy ehhez a korszakalkotó tudományos vívmányhoz valamivel járulhasson, elhatározta, hogy a magasabb nyelvbuvárlat szempontjából összeha-

sonlítja a mai emberré lett állatok nyelvét a még állatnak maradtakéval. Könyvesnek ez természetesen csekélység, hiszen kitűnő nyelvész is volt, kinék ifjúkori nagy monografiáját: a Hogyan származott a tót „clovek“ (ember) szó a görög „anthropos“-ból minden tudós ismeri.

Tehát elkezdte e kérdést tanulmányozni. S csakugyan! nemsokára rájött, hogy a látószólag tagolatlan állati hangokban világos összefüggő nyelvi nyomok vannak, melynek megértésére azonban nagyon éles, gyakorlott fülre van szükség.

Ettől kezdve szomorú napok jöttek Amira. Ugyanis a hogy rájött a professzor, hogy a kutyák ugatásában az érzés pillanatában világos nyelvi csirák jelentkeznek, óraszámra püfölte a szegény dögöt.

Ami vinnyogott.

Ez a fizikai fájdalomérzet nyilatkozása volt.

Egyszer egy verklis játszotta az udvaron a szép verdi-dalt: „Az asszony ingatag...“

Erre is vinnyogott és üvöltött Ami. De ez az üvöltés másképen hangzott, mint azok a nyelvi kísérletek, melyek a pálcázást követették. A tanár győzelmesen mosolygott. Ami vontatott, panaszos moll-hangjai egy másik kedélyállapotot jeleztek: a lelki fájdalmat. Hogy az örömméret hangját megismerje, két napig nem adott neki enni, s aztán egy jó darab kolbásszal kínálta meg. Gyakran ki-

vitte a lövölde megé is, hol állandó kutya-gyűlés volt, itt a hazavágy, a szerelem és féltékenységi hüh hangjait tanulmányozta.

Miután ezen tanulmányokkal és kísérletekkel fülét a különféle ugatási-nüanszokhoz hozzászoktatta, hozzáfogott, hogy a kutyaugatás grafikai kifejezésének rendszerét megalkossa. A lámpa szelid fényénél éjfélig is elrugdosta a szegény kutyát, cibálta farkát, tépte fülét, szóval istentelenül kinozta, s a fájdalomadta hangokat egy csodálatos, a kinai írásra emlékeztető sajátállományu abc-ben papirosra vetette.

A jó Náninak szive majd megszakadt a kutya üvöltésétől, mert — mint mondtuk, — szerette a professzort, de szerette szivből a kutyát is. Azonkívül valami szomorú sejtetem azt sugta neki, hogy a sok tanulástól gazdája esze megzavarodott, mert különben soha sem bántotta Amit. A jámbor gazdasszony sokáig küzdött önmagával, de végre, midőn a kutya különösen keservesen vonított, nem bírta tovább. Bement a szobába, s zokogva szólt: „Nagyságos uram, igazán sajnálom, de mégis gyalázattosság, a hogy azt a szegény dögöt kinozza. Tovább nem bírom hallgatni, elsején elmegyek.“ „Mulier taceat in ecclesia!“ kiáltott rá Könyves. „Én a tudomány érdekében kinozom ezt az állatot. Nyelvi adatokat diktál nekem, s ehhez maga nem ért!“

Sirva és fejét rázva botorkált ki Náni.

messég van: Alsóvenice 71 család, Drágos 68, Alsóvist 65, Marginen 58, Lésza (ma Lissza) 67, Illyén 53, Alsókomána 40, Szkoré 40, Alsóárpás 35, Besimbák 32 stb.

Uradalmak tulajdonosai: a Teleki gr. család (A.-uccsa, Kercisora, Felsőárpás, Szkoré, Alsóárpás, Alsóvenice.) Naláci br. család (Bucsum, Todorica, Kopacsél.) Incédi br. család (Kucsuláta, Lupsa,) br. Apor Péter (Ohába) gr. Székely László (Vád,) br. Alvinczi Gábor (Bucsum,) gr. Mikesné (Kucsuláta,) br. Szentkereszthy Sámuel (Felsővenice,) br. Bornemissza Ignác (Sárkány.) Boér Imre (Kopacsél,) Boér József (Nagy- és Kisberivoj, Alsóvenice,) br. Barcsai Gergely (Nagyvajdalfalva,) Thörök Ferenc (Betlen,) Komáromi József (Szevesztrény) stb. A kinostárnak nagyobb uradalmi berendezkedése Komána, Sárkány, Alsóporumbák, Alsóuccsa és Alsóviszten volt.

A föld terméketlen részét nagyon hangoztatják az összeírók, rozs és zab a termény, fából pénzelnék és gyümölcsből, csak Sárkánynak van nagy törökbuza termelése. Ipar alig van, kereskedők csak a városban vannak. A cigány kovácsokon kívül némi ipar van Sárkányban, hol 4 csizmadia és 1 szücs él és Felsőporumbákon. Itt van a vidék egyetlen gyára, az üvegyár 17 alkalmazottal, azonkívül 2 fazakas, 1 kerek, 1 csizmadia, 1 kovács; fazakas van Bethlenben is. A víz melletti falvaknak, s nagy része ilyen, többnyire van malmok, néhol több is, Piacuk Fogaras és Brassó, Szebenbe nem igen járnak. Bráza még juhásztelep, melynek lakói a királyföldön, vagy a Duna-fejedelemségekben telelnek nyájaikkal.

Az iskolákat és templomokat nem közli az összeírás, ellenben összeír 11 monasteriát (gör. kel. kolostor) Sinka (2), Felsőszombatfalva (ez a legnagyobb: 18 lakóssal), Drágus, Sarkaica, Bucsum, Kisberivoj, A.- és F.-árpás, Szkoré, Bráza, sehol sem a községben fekszenek, hanem künn az erdőn, így ki-

Igy ment a dolog egy hétig. Az egész szomszedság fellázadt, Könyvest háromszor is a rendőrségre idézték. Első ízben megintették; másodsor megbírságotlák; harmadsor megkétszerezték a bírságot s egyuttal tudtára adták, hogy ha az eset ismétlődik, mint rendszeres állatkínzót, elzárják. — Büszkén mosolyogva, emelt fővel tért vissza a tanár dolgozószobájába. Mit törődik a tudomány harcosa azzal, ha börtönnel fenyegetik. Nevetéses!

Otthon rögtön nekiállt az újabb kísérletezésnek. Szegény Ami komor gondolatba merülve feküdt a kemence mögött. A professzor már két ívet megírt új munkájából: „A kutyanyelv alapvonásai“ címen s egyuttal a nagyközönség részére: „A kutyák társalgási nyelvének népszerű vezérfonala“ c. röpiratba kezdett; további buvárkodás céljából négy-kézlábra vetette magát, s Amival, annak anyanyelvén, következő társalgásba bocsátkozott: kinos nyöszörgéssel kezdte: „aujau, huhu, aujau!“ (azaz magyarul: „jaj a fene egye meg, hogy fáj!“)

A bolond kutya megint lépre ment. Előmászott a kemence mellől, gyanakodva végignézte gazdáját és mérgesen rászólt: „Arrwaff waff! arrwaff haffwaff!“ (vagyis: „mit akarsz itt, te alávaló kutya!“)

(Folytatjuk.)

váncsiaktól sem zavartatva, nagyon kedvökre élhettek, tekintve, hogy férfi és nő szerzetesek és a világtól visszavonult világiak együtt éltek.

A vidék élén Teleki Pál gr. főkapitány állott, az alkapitányi székre felváltva református és róm. kath. nemest választottak. Ez évben a közigazgatás vezetője Thalaba János alkapitány, szeszecsi birtokos volt.

(Folyt. köv.)

H I R E K.

— Rejtőző költő. Nem is álmodtunk arról, hogy a havasok alján, elvonulva a nagy világtól Szombatfalván, egy kiváló költő él s Fogaras társadalmának — a helybeli szerény sajtóban — nem ad életjelt magáról. Bizonyára olvashatták már n. é. olvasóink a fővárosi lapokból, különösen a „Budapesti Hirlapból“ Bárd Miklós nevét lendületes, szép költemények alatt. Hát ez álnév s nem más, mint Kozma Ferenc szombatfalvi ménesuradalmi őrnagy. Testvéröccse a szintén kiváló költőnek: Kozma Andornak, akit mi még Miskolcra ismerünk 1888-ból s vele levelezünk is gyakrabban. Valóban csodáljuk, hogy ez a Fogarashoz közel levő jeles költő még mindig nem adott itt életjelt magáról szerény lapunkban. Valóban szerencsések lennének, ha megértené — szerényen szólva — azt a régi, poétai csalogató szózatot, fölszólítást, hogy: „Egy dalt! egy dalt! óh nimfa kedvesednek!“ Üdvözljük őt, a havasok csalogányát, a daliás őrnagyot s kérjük, keresse fel igénytelen lapunkat szép költeményeivel.

— A „Fogarasi magyar dalegylet“ nyári táncmulatsága. A mint biztos forrásból értesülünk, a „fogarasi magyar dalegylet“ június 13-án (vasárnap) — kedvezőtlen időjárás esetén június 20-án (szintén vasárnap) a városligetben hangversennyel, szerencsekerékkel és tűzijátékkal egybekötött nyári táncmulatságot rendez. A dalegylet eddigi szép sikereihez képest a legélvezetesebb nyári mulatságra lehetünk elkészülve.

— Köszönetnyilvánítás. A m. királyi állami polgári leányiskola által f. hó 8-án rendezett műsoros előadásán felülfizettek: Széll József főispán 16, Albert János 3, dr. Bauszerna Guidoné 2, Bedő Ferenc 1 kor., Botta Anna 5, Dávid János 1, Elekes Juci 2, Fischer Jakab 2, Fleischmann Herman 2, Fleischmann Hermanné 1, Fleissig Gyula 3, özv. Fleissig Lipótné 3, özv. Fogarasán Luiza 2, Geréb András 1, Gyárfás Géza 2, Gyöngyössi István 5, Hámoszky Oszkár dr. 5, Herschdörfer József 1, Jakócs Sámuel 2, Kelemen Adolf dr. 2, Kolbe József 3, Kontesweller Károly dr. 2 koronát, Krauss Sámuel 40 fill., Lesmann Henrik dr. 2 kor., Maron Sarolta 50 fill., Modjesch Pál 4, ifj. Novák Jánosné 5 kor. N. N. 4 kor. 60 fill. N. N. 1, N. N. 1, Pandrea Livius dr. 1 kor. Perdi György 2 kor. 60 fill., Popp Traján dr. 40 fill., Reisz Árpád dr. 2, Ries Elvin 1, Rosenberger János dr. 5 kor., Sebestyén K. 60 fillért, Serbán Miklós dr. 4, Steinburgi Pildner Viktor 5, Szabó Elemér 2, Taglicht József 3, Virágh Károly dr. 2, Vodraska V. 2 kor. Wazek Adolf 40 fill., Zankó Magdus 1 kor., Zsombori Ignácné 1 kor., Zsombory Margit 50 fill. Ugy a m. t. felülfizetők, valamint a rendező urak és azok, akik szives fáradozásukkal segítségünkre voltak, fogadják iskolánk iránt tanúsított kegyes jóindulatukért ismételtelen kifejezett leghálásabb köszönetünket. Nem mulaszthatjuk el, hogy ez

alkalommal külön is ki ne fejezzük köszönetünket és elismerésünket Rössler Alfréd urnak, a villamtelep igazgatójának, aki a szinpad világitását díjtalanul eszközölte, ugyszintén Sorea György urnak, a Páris-szálló tulajdonosának, aki a termet és annak világitását díjazás nélkül volt szives átengedni, az izletes ételek-italokés pontos kiszolgálással pedig a nagyközönség meglegedését a legnagyobb mértékben kiérdemelte. Fogaras, 1909. május hó hó 14-én. Az igazgatóság.

— 20 éves iskolai találkozó Ifj. Fleissig Hermann takarékpénztári igazgatósági tag és főkönyvelő felkéri tanulóársait, kik 1889. évi június hó 22-én a fogarasi felsőkereski iskolában érettségi vizsgát tettek, hogy 20 éves találkozásuk megünneplése céljából vele jelenlegi lakhelyüket közölni sziveskedjenek.

— A polg. iskola estélye. Évrol-évre megszoktuk, hogy valami újat, szépet és meglepőt produkál kitünő állami polgári leányiskolánk szokásos műsoros estélyein, de ezuttal mégis szinte többet nyújtott, mint amit vártunk. F. hó 8-án a „Páris“-szálloda telt háza előtt a szinpad függönye bájos képet tárt fel. Az ötletes konyhaszinfonia zajos tetszést aratott. Előadták: Thierfeld Cecilia kitünő zongora kísérete mellett: Colarini Izabella (palackkal,) Däubel Lujza (fazékkal,) Fleissig Margit (lábossal,) König Friderika (darálóval,) Krauss Margit (pohárral,) Mazura Etelka (habverővel,) Melzer Lujza (mozsárral,) Novák Sarolta (reszelővel,) Perdi Irén (fedővel,) Schul Margit (csipővas és szén vassal,) Savu Oktávia karmester (tölcsérral.) Mellékszereplők: Fleissig Henrika, PatóhMária, Radu Augusztus és Zankó M. voltak. Alig győzött a közönség tapsolni. Grail Erzsébet „Virág álom“ című szindarabja is pompásan sikerült. Az első kép mindjárt nagyon tetszett. Wenk Ilona olyan kifogástalanul bájos, könnyed, és poétikus volt a virágtündér szerepében, olyan gyöngéd, kedves hangon szavalt és mozgott virágai között, hogy a legnagyobb elismeréssel kell emlékeznünk róla. Remek kosztümje, légies mozdulatai és hozzájárultak első szereplésének, osztatlanul teljes sikeréhez. A virágok ugyöltözékük, mint játékokat tekintve egyttlegyig kifogástalanok voltak: Rozsa — Balkányi Matild, Lilium — Maron Sarolta, Rozmarin — Ürmösi Izabella, Rezeda — Visioli Lavinia, Orgona — Zígler Zsófia, Viola — Stan Livia, Bazsarózsa — Krauss Emma, Tulipán — Herschdörfer Hilda, Pipacs — Erdősi Erzsébet, Gyöngyvirág — Szabó Anna, Szegfü — Schönberger Ferike, Ibolya — Nagy Margit, Nefeletts — Elekes Judit. A táncban részt vettek még: Csákány Karolin, Redeik Erzsébet és Wazek Ludmilla. A kitünően sikerült előadás után táncoltak a gyermekek éjjel, éjjelután pedig a nagyok vették át a teret és kedélyesen folyt a tánc a késő hajnali órákig. Elismerés illeti ezért a tanítónőket, de különösen Ábel Janka urhölgyet, a ki nagy tevékenységet fejtett ki ez est sikeréért.

— Tisztviselői körü közgyűlés. Az állami tisztviselők orsz. egyesületének fogarasi köre a f. évi május 9-én d. e. 11 órakor tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az évi jelentés szerint a körnek 1908. év elején volt 89 tagja. Ebből eltávozott az év folyamán 11 tag. Maradt 78 tag, melyhez hozzáadva az 1908. év folyamán belépett 17 új tagot, van az egyesületnek 1908. év végén

95 tagja. Tagsági díjakban befolyt 387 kor. 43 fill. Mult évi maradvány 47 kor. 50 fill. Összesen 434 kor. 93 fill. Kiadás 1908. évben 192 kor. 26 fill. Maradt vagyron 1908. év végén 242 kor. 67 fill. Az elmúlt évben tartatott 1 rendes, 1 rendkívüli közgyűlés és 6 választmányi ülés. A közgyűlés a számadás megvizsgálása után áttért legfontosabb tárgyára a kör tisztikarának és a kisorsolt, illetve eltávozott választmányi tagok megválasztására. A titkos szavazással megejtett választás eredménye a következő: Elnök Major Károly dr. főgimn. igazgató, alelnökök Szabó Elemér kir. tanfelügyelő és Zankó Emil kir. ardmérnök, titkár Kertész Endre dr. kir. adóellenőr, I. jegyző Katona Márton áll. el. isk. tanító, II. jegyző Széles Sándor j. b. inok. Választmányi tagok: Bedő Ferenc kir. jbiró, Oláh Béla kir. jbiró, Héjas Pál gazd. intéző, Moró István püöri főbiztos, Beke István kir. adótárnok, Patak Manó kir. állatorvos.

— **Fiakerhiány.** Mig a reggeli órákban feleslegesen sok, addig az esti vonatoknál nagyon kevés a bérkocsi. A fél 9 órainál pedig épen nem lehet kapni. Általában helyes lenne az inspekciós bérkocsi rendszerét behozni, aki köteles lenne egész napon át, vagy különösen este a főtéren állani, mert így amikor nem kell mindig van, de este felé, vagy pláne 7 órán tul nincs fiaker Fogarason.

— **Elégett leány.** A szülői gondatlanságnak lett áldozata tegnap Felsőporumbákon Berglesán Miklós ottani földmives 8 éves siketnéma leánya. A szerencsétlen gyermek a tűz körül játszadozott a konyhában, eközben ruhája meggyult s csakhamar lángot kapott, úgy hogy mire segítségére jöttek, már oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy rövid kinlódás után elhalt. A bünvizsgálat folyamatban van.

— **Lóosztályozás.** Folyó hó 14-én történt meg a minden három évben egyszer foganatosítani szokott lóosztályozás. Örömmel konstatáljuk azt, hogy az utóbbi lóosztályozás óta a lótenyésztés terén gazda közönségünk nagy előhaladást tett. Ezelőtt alig lehetett egy, két pár szép, jó lovat látni, most azonban nagyon sok szép ígás és háttas lovat vezettek elő. A besorozott lovaknak a száma több százra rug.

— **Elkapott szekér.** Az elmúlt héten két ízben fordult elő, hogy a szekér elé fogott lovak a szekeret elkapták és a városon végig futottak. Szerencsére ember életben kár nem történt. Gondatlanság esete csak az egyik esetben forgott fenn, mig a másik esetben a lovak megijedtek és így szabadultak ki a gazda kezéből. A rendőrség az előbbi esetben a gondatlan gazdát szigoruan megbüntette.

— **Betöréses rablás.** Mult hó 24-ike és 25-ike között levő éjjelen Prehál Antal, alsómoeesi vendéglős ellen eddig ismeretlen tettesek betöréses rablást követtek el. Az árccal és álszakállal ellátott alakok a kert felől jöve, először mérgezett hussal megölték a hatalmas házőrző ebet, azután az udvar felőli kettős ajtót befejezve, a házba jutottak s itt még egy ajtót kiemelve a vendéglős

hálószobájában voltak. Ő a zajra fölriadt, karabélyá után kapott, de még mielőtt támadóira léphetett volna, azok megragadták őt ágyában és kezeit összekötve, egy lövést intéztek ellene, mely azonban célt tévesztve csak a párnákat lyukasztotta át. Ezután már a lakásban levő négy alak közül kettő a szomszéd szobában fekvő Prehálnéra rohant s bal karját erősen ütlegelve, mindkét kezeit összekötötték. Miután az aszony a Wertheim szekrényt kinyitni nem tudta, Prehált kényszerítették erre s az így kinyitott szekrényből az ott talált 900 és egy néhány koronát kivették, de az ott lévő takarékpénztári könyvhöz és más értékpapirokhoz nem nyultak. Még egy fegyvert, ezüst órát, dohány szelencét, kész szivarkákat és két tollkést magukhoz véve, eltávoztak. Az azonnal értesített rendőrség rögtön megindította a nyomozást s egy gyanusnak talált alak cipője épen a nyomba illik. Még egy elfogott gyanus egyennél 3 darab 100 koronás bankjegyet találtak. A nyomozás még mindig tart, de biztos eredményre még eddig nem vezetett. Ily gyakran előforduló esetek mindenesetre szükségessé teszik a csendőrség létszámának emelését.

— **67 vagy 48?** Ilyen címmel régen megirtuk már, hogy a toronyórák hol 67-et, hol 48-at ütnek, de soha sem annyit amennyit egy becsületben meg nem rokkant toronyórának ütnie kellene. Szó, a mi szó, ez nagy baj! Igen sok mulasztás, kellemetlenség származik belőle Fogarason. Mikor érjük már meg, hogy nem teljes 15 pernyi külömbiséggel járnak az órák, hanem pontosan?

— **A tej.** Keserves panasszal állítottak be a pékek szerkesztőségünkbe a tejárusítás miatt. És mi, belátva, hogy a zsemlelék állandó kisebbedéséért, a kenyér drágulásáért eleget róttuk már a pékeket, illendőnek tartjuk az ő panaszait is méltányolni és közre adni. Ez a panasz pedig nem egyéb, mint a tej drágasága. A falusi népet már egészen elrontották a lelketlen élelmiszer uzorások, akik összevásárolnak mindent olcsón és eladják drágán. A nép a szemünk előtt játsza ki a piaci rendet, hogy nem szabad összevenni a fogyasztók elől az árukat. Így azután mesterségesen licitálják fel a tejárakat reggelenként a piacon, vagy a házaknál és panaszkodnak a pékek, ezuttal egészen jogosan.

— **Végre van átjáró.** Keservesen érezte mindenki az átjáró hidaoska hiányát az elmúlt évben az Oltmenti réten. Az Oltba vezető patakoska mély medre gátat szabott az ott sétálóknak és így minden arra járó örömmel tapasztalja, hogy végre valaki megkönnyült a sétálókon és pallót készített a mély árok fölél, amiért köszönetet mondanak az ottjárók.

— **Felhívás.** „Egyleti élet“ címen új rovatot óhajtunk nyitni, mivel a közönségnek is nagy érdeke, de az egyletek fejlődését is nagyban előmozditja, ha az egyes mozzanatok a nyilvánosság előtt történnek. Kérjük tehát az egyleteket, hogy bennünket mindenről tudassanak.

— **Tanító gyűlés.** A „Fogarasmegyei Hivatalos Tanítóegyesület“ felsőjárású köre f. évi május hó 2-án Kuculátán az állami elemi iskolában gyűlést és ozzel kapcsolatosan a helybeli áll. iskola tantestülete szépen

sikerült gyermekestélyt rendezett. Ugy a gyűlésen, mint az estélyen jelenvolt a vármegye érdemes tanfelügyelője, Szabó Elemér is. A gyűlés folyamán Csokán György helybeli áll. igazgató-tanító mindenképen helyes énektanítást és Szabó Ferenc sárkányi tanító jól sikerült történettanítást tartott. A szép tanításokból megfelelő hasznot meríthetett valamennyi jelenvolt tanító, különösen pedig a felekezeti tanítók, kik a korintó szózatát megértvén, szakítottak az eddigi különcködéssel s nemcsak hogy szép számban megjelentek a gyűlésen, hanem a hivatalos tanítóegyesület tagjai sorába léptek. A tanítások bírálata után Szabó Elemér kir. tanfelügyelő az Eötvös alapot ismertette, s lelkes szózatot intézett az egybegyűltekhez, hogy minél tömegesebben lépjenek be az Eötvös alap tagjai közé, mert ez az intézmény az összes tanítóságé és minél erősebb leszen az, annál jobban szolgálhatja majd a tanítóság érdekeit. A tanítóság ezen igaz szívből eredő atyai tanácsot és a lelkes szózatot éljenzéssel fogadta. A gyűlést Csokán György köri elnök vezette s a tisztujítás során a bizalom ujjólag ő benne s a volt jegyzőben, Popp Györgyben összpontosult. Az estélyen az állami iskola növendékei: „Ki lesz a huszár?“ és „A gonosz szellem fia“ c. gyermekies vigjátékokat adták elő tőlük telhető ügyességgel és találékonyssággal. Közben sok szép dalt énekeltek. Rubin Emilia helyb. tanítónő „Fiam lakodalma“ cím alatt jól megválasztott és szépen előadott monológot mondott. Ezután tánc következett, mely virradatig tartott, amikor szétoszlott a vig társaság, magával vivén sok szép emléket a kuculátai állami iskolától. *Egy jelenvolt.*

— **Az ország legnagyobb ipartelepeinek** egyike a Bohn-féle téglagyárak, melyek a mellett, hogy sok ezer munkáskéznek állandó keresetet nyujtanak, a hazai iparnak dicsőséget is szereznek. A Bohn-féle szab. természetes vörös fedélcserépek általános kedveltségnek örzendenes.

— **A kath. státus a tanárokért.** A kath. státus vezetősége mindig szíven viselte gimnáziumai tanárainak érdekeit. Legutóbb is elhatározták a tanárok lakbérének felemelését. Azonkívül a tanárok adósságainak konvertálását is tanácskozás tárgyává teszik.

— **A nemzetiségi bankok.** Az Országos Magyar Szövetség közgyűlése elhatározta, hogy a nemzetiségi bankok ellen mozgalmat indít és ez ügyben felir a kormányhoz.

— **A brassóiak új ref. papja.** Hetek, hónapok óta élénk érdeklődés tárgya Brassóban, a korán elhalt derék Péchy Árpád, volt ref. lelkes állásának betöltése. Mint értesültünk a püspök Tőkés Ernő székelykereszturi helyettes lelkeszt nevezte ki ez illusztris pozícióra és ezt nagy örömmel és megnyugvással fogadták Brassóban.

— **Soviniszta a magyar.** Björnson orapirulva olvashatja, hogy a „soviniszta“ magyar állam minden föltétel és kikötés nélkül 400.000 koronát adott a brassói szász középiskola céljaira. A brassóiak most nagyban tanakodnak, hogy hová építsék az új

NOVÁK JÁNOS
= DIVATÁRUHÁZA. =

„Wein Károly és Társai“-féle valódi szepességi
lenvásznak és asztalneműekben
állandó nagy raktár.

szász középiskolát és most már telek kellene, azt pedig természetesen adjon a város! Hát ilyen sovíniszta a magyar.

— A főgimnázium juniálisa ezidőben azon kertben fog lefolyni, melyben tavaly is terveztek, hogy t. i. a városligeti vendéglő bérletje vállalja az ifjúság ellátását. Ezt tavaly nem sikerült elérni. Méltányos áron elválták az ifjúság ellátását és a rendezőség intézkedése folytán Fogarason szokatlanul előzékeny módon vállalkoztak a felnőttek társas ellátására is. Lesz d. u. 1 órakor 5 fogásos közebéd, melyek fekete kávéval, borral és ásványvízzel K 2-80. Ezen közebédre jelentkezéseket elfogad május 25-ig Friedrich András főgimnáziumi tanár, aki átveszi a teríték árát is.

— A nemzetiségi kérdés tárgyalása. Az Országos Magyar Szövetségnek a nemzetiségi kérdéstről tartott előadásait tudvalevően érdekes és élénk vita követte, s annyian jelentkeztek szólásra, hogy a multkori ülésen nem fejezhették be a tanácskozást. A vitát kedden Lánér Gyula miniszteri tanácsos elnöklésével folytatták. Elsőnek Simon József tanár szólalt föl, a ki a nemzetiségi kultúra hatását ismertette és megdöbbenő színekkel ecsetelte Erdély egyes vidékein a magyarság pusztulását. Megemlítette, hogy Erdélyben vannak községek, a melyek anyakönyveiben még száz évvel ezelőtt is csupa magyar nemes ember szerepelt, ma azonban ott egyetlen magyar szó sem hangzik el. Oka ennek az, hogy az iskolákat, a melyek a magyarságot hivatva lettek volna főtartani, teljesen elhanyagolták. Utána Ajtai József dr. szólalt föl, a ki a román történetírók műveiből kimutatta, hogy Erdélyben az eloláhosodás nem oly nagy, mint mi magyarok hangoztatjuk. Kétszáz évvel ezelőtt valóban kevesebb lett a magyarok száma, úgy, hogy akkor a magyarok már a felét sem tették ki az összes lakosságnak. Ennek oka azonban az volt, hogy a magyarok az Alföldre és a Felvidékre vándoroltak ki Erdélyből, míg Romániából az oláhok tömegesen jöttek a magyarság által elhagyott helyekre. De hogy még ez sem ártott a magyarságnak, mutatja az, hogy 1900-ban 2470.000 lakos közül már 800.000-re emelkedett a magyarok száma, a mi 200 év alatt 400.000 lélekszaporodást jelent, míg az oláhok, a kik 200 évvel ezelőtt, a mikor magyarok csak 300.000 lelket számláltak, nem tudtak akkora szaporodást elérni, mint a magyarok. 1900-ban az oláhok száma 1300000 volt, 200 évvel ezelőtt pedig 900.000 lelket számláltak. Ezután Csudai Jenő dr. szólalt föl és kimutatta, hogy magyar részről még ma is van beházasodás az oláh családokba, a mi határozottan a magyarság rovására megy. Néhány felszólalás után a vita véget ért.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVÍZ
ÜDÍT - GYÓGYÍT

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál húgykő — és fővény-képződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Fogarasi főlerakat SCHUL HENRIK cégnél.

IPAR, KERESKEDELEM.

Magyar ásványvizek bojkottja.

(Folytatás és vége.)

Hogy csak egy példát említsünk fel: Az előpataki viznek ára Sepsiszentgyörgyön eddig 12 fillér volt, ma 16 fillér. Brassóban az ára ma 16 fillér és eddig volt 14. Kolozsvárott az eddigi 26—28 fillérrel szemben ma 25 fillér az ára; helyben — a forrásnál — volt eddig 10—14, ma 13 fillér.

Hol van itt a zsarolás? Hol van a 100—200%-os áremelés, mely a bojkottot valóban indokoltá tehetné?

De viszont — feltéve, de meg nem engedve, hogy a „Magyar ásványvízforgalmi és kiviteli részvénytársaság“ de facto fel is emelte egyes vizeinek árát, kérdjük, nem-e jogos, nem-e méltányos, üzleti szempontból nem-e érhető és méltánylandó ezen eljárása, midőn a részvénytársaság — alapszabályai-ban meghatározott kötelezségeinek megfelelően — az így elért jövedelmi többletét tisztán hazafias céllal a kevésbé — Erdély határain túl alig — ismert bodoki, előpataki, felsőrákosi, kászonyjakabfalvi, répáti, sztojka stb. ásványvizek bel- és külföldi megismertetésére, elterjesztésére akarja és fogja is fordítani, hogy így egy a belföldi, mint a világpiacon helyet szorítson ama kincsetérő vizeinknek is, amelyek hagyományos élhetetlenségünk folytán még szűkebb hazánk határain belül is mai napig ismeretlenek maradtak, és nemzeti megvagyonosodásunk végtelen kárára teljesen kihasználatlanul heverték?

Ha még ehhez hozzávesszük azt is, hogy a méltánytalanul megtámadott részvénytársaság szerintünk teljesen kifogástalan, sőt elismerésreméltó hazafias munkálkodását azal kezdte meg, hogy összes forrásait a legmodernebb berendezésekkel, gépekkel látta el, hogy munkásainak napibéréit az általános drágaságra való tekintettel óriási módon (80 fillér és egy koronáról három koronára) feleremelte, hogy modern üveggyárat rendez be, és nem riadva vissza a legnagyobb anyagi áldozatoktól sem, kitűnő vizeinket a külső előállítás (cimke stb.) tekintetében is olyformára hozza forgalomba, hogy azok a leghiresebb külföldi vizekkel is ki fogják állani a versenyt, úgy valóban elmondhatjuk, hogy a „Magyar ásványvízforgalmi és kiviteli részvénytársaság“ ok és jog nélkül a hazafiaság nevében kiröpített tendenciózus vádák.

Bizonyára nem a mi feladatunk e vádak ellen védői szerepet vállalni, ha mégis vállaljuk, tesszük ezt főleg azért, mert úgy gondoljuk, hitünk és meggyőződésünk, hogy nekünk vendéglősöknek, ha már némán és tehetetlenül kell eltűnnünk a mindenfelől ránk szakadó drágaságot, nem ez a tér az, ahol a harcot fel kell vennünk, ahol egy nagyrahitott magyar iparvállalat jövőjének biztosítása forog szóban, mely ezer és ezer magyar munkásnak fog kenyeret adni és ahol nemzetgazdasági érdekeink egy kis áldozatot tőlünk is joggal követelnek.

Ha már hazafiságról, a magyar vendéglősök hazafias kötelességéről beszélünk, úgy érvényesítsük a hatalmas és mindnyájunkat betöltő érzést a cseh és osztrák sörök, a francia pezsgőborok, a külföldi ásványvizek kiszorítására, de ne csapjunk agyon egy-két fillér miatt egy oly hazafias vállalatot, melytől oly sokat várhatunk és mely ezeket van hivatva biztosítani magyar munkásoknak és a forrásvidéki városoknak és azok lakosságának. A haza nemesak hazafiaságot, de áldozatokat is kíván tőlünk, és éppen azért mi is azt szeretnők, ha derék kolozsvári, brassói, stb. szaktársaink, kiknek hazafisága előtt különben mély tisztelettel hajlunk meg, nem a székelyföld áldott vizeit vennék bojkott alá, hanem elővonnák a „Magyar Vendéglősök Országos Szövetség“-ének évek előtt a magyar ásványvizek pártolása, fogyasztásának emelése és a külföldi ásványvizek érdekében kibocsájtott körlevelét és annak szellemében itélnék meg a „Magyar

ásványvízforgalmi és kiviteli részvénytársaság“ nem önös, hanem nagy nemzeti célokat szolgáló célját és működését.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a „Magyar ásványvízforgalmi és kiviteli részvénytársaság“ etlen indított bojkott — mint előrelátható volt — a szinmagyar városokban és pedig elősorban Kolozsvárott, majd Enyed, Deézs, Erzsébetváros és Magyarvársárhely városokban már teljesen megszűnt, és bomladozóan van Brassóban is, ahol már husz vendéglős vépett ki a bojkottálók sorából. Csak Szeben, Medgyes és Segesvár városokban áll még a bojkott, reméljük azonban, itt is gyorsan véget fog érni. Végül még megjegyezzük, hogy a „Budapesti szállodások, vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata,“ tehát az ország legtekintélyesebb szakegyesülete f. évi március hó 27-én tartott választmányi ülésén foglalkozott a brassói ipartársulatnak a bojkott tárgyában hozzá intézett átiratával, amelyet nem látván intézkedés szükségességét fennforogni, minden megjegyzés nélkül egyszerűen tudomásul vett.

Nyilttér. *)

Hó fehérke? ..

Zord idő... és hozzá este...
Esik esső... recseg... ropog...
Minden uramfia bent van.
De az aszfalt kipog... kopog...

Halgatom... nem látok senkit...
De hát mégis csak kell lenni
Valakinek s kíváncsian
Kezdem jobban megfigyelni.

Ki lehet az? szürke gallér?
Fehér? mindha az sem lenne...
Legyen kék, piros, fekete,
Csak hogy kettőt látok benne? ..

Betérek hogy szembe lássam...
Jó estét!... : egyik fogadja...
S kezét a sisakhoz téve,
Szépen a gallért elhadja.

Végem van mond hófehérke
N. ur!! az ég szerelméért
Lám, hogy mikor maga köszönt
Föl fogta a szót a gallért.

Föl ismert; siessünk vissza
Kérjük ígérje meg, hogy
Senkinek sem fog szólni
Vagy mamának valahogy
Fogarás, 1909. május hó 15-én.

Bugner Olivér, k.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

— Szövetkezeti eszme című cikk már ki van szedve. Jövő számunkban okvetlen jönni fog.

Az ébredés. Az irás remek, de a fontos tavasz poézisét legalább ebben a versben még nem szentelte meg a muzsa ihlete. Első bemutatásra a javából kérünk. Az őszinte kritikáért — fogarasi szokás szerint — talán csak nem neheztel meg. Itt az igazat kiírni nem lehet, mert mindjárt megneheztelnék az emberek; igen, de ha az egekig magasztalja őket a lap, azt helyben hagyják, sőt megkövetelik még abban az esetben is, ha nem érdemlik. Reméljük ön nem az „aprehenziózusok“ táborából való. Üdv.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DAVID.

A fogarasi kir. járásb. mint tkv. hatóságtól.
Sz. 3010—909. tkv.

Hirdetmény.

Vajdatelekirése község telekjegyző-könyvei erdő és legelő-arányosítás, illetően urbéri elkülönítés következtében az 1869. évi 2579. sz. szabályrendeletre képest részlegesen átalakítatik és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. az 1880. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítatik.

E célból az átalakítási előmunkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1909. június hó 21. napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak az összes érdeklettek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekjegyzőkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekjegyző végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekjegyzőkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekjegyzőkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. 6. 7 és 9 §-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekjegyzőkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményből is elesnek: ée

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ebben esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Fogaras, 1909. május hó 6-án.

A. kir. járásbíró mint tkv. hatóság.

Dr. Harmath,
kir. járásbíró.

Sz. 2087—909. tkv.

ÁRVERÉSI HIRDETM. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbíró, mint telekjegyzőkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Fogaras és háromszéki fatermelő részvénytársaság” nagyváradi bejegyzett cég kérelme következtében a végrehajtási árverés joghatályával bíró árverést az 1881. LX. t.-c. 144. §. alapján és a 204. §. értelmében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró-

ság) területén levő fogarasi határban fekvő a fogarasi 1481 sz. tkvben, a fenti kérelmező cég nevében álló A + 1080. 1081. hrsz. a. egész ingatlanra 608 korona kikiáltási árban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. évi július hó 19-ik napján délelőtt 9 órakor az alulírott telekjegyző hatóság hivatatos helyiségében (Bethlen-utca 33 sz.) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1909. március 29-én.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.

Dr. Harmath,
kir. járásbíró.

Sz. 119—909. végreh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1908. évi 13118—908. sz. végzése következtében dr. Vasu Oktávián fogarasi ügyvéd által képviselt „Voileana” takarékpénztár részvénytársaság javára 800 kor. s jár. erejéig 1909. évi április hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1600 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: 4 drb. ló és 4 drb. ökör nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a nagysinki kir. járásbíró 1909-ik évi V. 2/2. sz. végzése folytán 800 kor. tőkekövetelés ennek 1906. évi március hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 105 kor. 11 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Kálboron a község házában leendő megtartására 1909. évi május hó 21-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatulni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Nagysink, 1909. május hó 9-én.

Szentpétery Béla,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 120—909. végreh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1908. évi 6264—908. sz. végzése következtében dr. Vasu Oktávián fogarasi ügyvéd által képviselt „Voileana” takarékpénztár részvénytársaság javára 450 korona s jár. erejéig 1909. évi április hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1250 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 3 drb. ló, 2 ökör, 3 darab bival, és egy szekér nyilvános árverésen eladatulnak.

Mely árverésnek a nagysinki királyi járásbíró 1908-ik évi V. 68/3. sz. végzése folytán 450 kor. tőkekövetelés ennek 1906. évi október hó 20. napjától járó 5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 113 korona 1 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Boholcon a község házában leendő megtartására 1909. évi május hó 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-olgy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatulni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagysinken, 1909. évi május 9-én.

Szentpétery Béla,
kir. bir. végrehajtó.

A nagyérdemű közönség tudomására hozzuk, hogy

HIRSCHHORN L. ÉS FIA

cég alatt (Vártér 6 sz.)

GABONA és SZÁLLÍTÁSI üzletet

nyitottunk. — Főtörökvésünk oda fog irányulni, hogy pontos, lelkiismeretes és gyors kiszolgálás által a n. é. közönség teljes megelégedését kiérdemeljük. — Szíves pártfogását kérjük

kiváló tisztelettel:

Hirschhorn L. és Fia.

A legveszedelmesebb ellensége minden gyáros, kereskedő és iparosnak

a tűz,

mert nem áll olyan megfelelő eszköz rendelkezésünkre, melylyel a tüzet ők maguk eloltani tudják. — A legjobb és legbiztosabb kézi tűzoltókészülék a

„MINIMAX”

mely az oltáshoz mindig készen és kéznél áll és bármely laikus által biztos eredménnyel kezelhető.

A „MINIMAX” több mint 12019 tüzet oltott, miről szóló bizonyítványok eredetiben rendelkezésre állanak.

A készülékeket évenként felülvizsgáljuk.

Tűznél elhasznált töltéseket díjt. pótoljuk.

Felvilágosítással készséggel szolgál a

Magyar Minimax-gyár r.-t. helyi képviselője:

Thierfeld Dávid, könyvk.

**Egy rossz gyomor
: mitsem bír el :**

és ennek állandó következménye:
étvágytalanság, gyomorfá-
jás, rosszullét, emésztési za-
varok, főfájás stb. ez ellen leg-
biztosabb segély a

KAISER-féle

! Fodormenta-Caramellek !

Orvosilag kipróbálva Mint gyógyszer-
hatása: éltető, emésztést elő-
!! segítő és gyomorerősítő. !!

Csomagja 20 és 40 fillér.

**Amortizációs
tisztvis. kölesön
ügyekben**

díjmentes felvilágosítást nyújt

**Az „O. m. I. ált. tisztviselő-
egylet kolozsvári képviselősege“**

Kolozsvár,

Ferencz-József-ut 7. szám alatt.

Válaszbélyeg csatolandó.

Cimfestészet.

Van szerencsém a nagyérdemű
közönségnek b. tudomására hozni,
hogy Fogarason, Hid-utca 46 sz.
alatt f. é. június hó 15-én

**Cimfestészeti
műtermet**

nyitok. — Készítek mindenféle mű-
szaki cimfestészeti munkákat, a leg-
jutányosabb árak mellett: u. m.
igen csinos, izléses kivitelű cég- és
cimtáblákat, mindennemű cimereket,
színházi díszlet- festészetet, zászló
feliratokat. — Szakmámba vágó
aranyozásokat, diszmű és üveg-
tábla festészetet, emléklapokat és
képeket, — egyszerű és művészi
kivitelben.

A n. é. közönség becses párt-
fogásáért esedezve, maradok haza-
fias tisztelettel:

Rigly János,
műszaki cimfestő.

Figyelem! Sok értéktelen után-
zatot szoktak ajánlani.

Kérjünk mindenütt határozottan
GLOBINT Fritsch Schulz jun., R. T-101.

**fényt adja,
a bőrt puhán és
egészen tartja.**

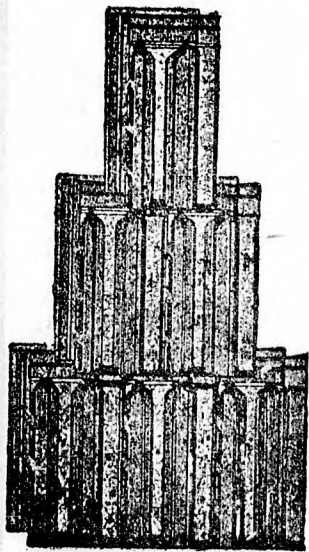
!! Bámulatos !!

4 pár cipő csak 7 kor.

Több nagy cipő gyárnak zavarba
jutása következtében megbizattam, hogy
5600 pár cipőn az alóállítási áron alul
tul adjak és ezért szállítok mindenkinek
4 pár bőrcipőt 7 koronáért és pe-
dig 2 pár uri és 2 pár női füzös cipőt
barna vagy fekete színben utánvét mel-
lett. A nagyság-szám jelöléssel ren-
delendő.

AUSÜBEL L. KRAKAU 18. sz.

Kicsérelés megengedve és meg nem
felelő esetben, — hogy minden kockáz-
zat ki legyen zárva a pénz vissza adatik.

Szabadalmazott Bohn-féle
természetes vörös fedélcserép.

BOHN

nagykikindai cserepe.

Legjobb minőségű fedélcserép legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni. — Képviselek kerestetnek.

BOHN téglagyár, Nagyikinda.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbaj ell. — — — — —
Borszéki Főkut, kőszvény ellen — — — — —
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen — — — — —
Bodoki Matild, alkális savanyuviz — — — — —
Baross, vesebaj ellen — — — — —
Borhegyi, húgyhajtó — — — — —

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Boholti, üdítő viz — — — — —
Előpataki, sárgaság ellen — — — — —
Felsőrákosi Mária, légszűhurut ellen — — — — —
Hargitaligeti, üdítő ital — — — — —
Glória, könnyen emészthető — — — — —

Horgász, étvágygerjesztő — — — — —
Káson-főkut (Salutaris) jód és lithium tartalma — — — — —
Répáti, égvényes ásványviz — — — — —
Székely-Selters, idült gyomorbajok ell. — — — — —
Sztójkai, cukorbetegség ellen — — — — —

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Raktár: THIERFELD LIPÓTNÁL FOGARASON.

Tojásos ládák

készen kiszabva.

Hajó pallók

gyalulva, I. minőségű háromszéki és csiki anyagból.

Menyezet (stukatur) deszka.

Építési oszlopok, gerendák, pallók, távirda és telefon póznák

bármily mennyiségben mérsékelt áron kaphatók.

Mindenféle kemény és lágyfát napi áron veszek.

Domány Artur fakeskedő.

FÜRDŐ NYITÁSI JELENTÉS.

Nádpatak gyógyfürdő.

Jod, kénes sóforással megáldott fürdőhelye.
Pótolja LIPIK, HALL és CSIZ vizét.Reuma, köszvény, ischias bántalmaknál utó-
érhetetlen győgyeredménnyel. Női betegsé-
gek, vérszegénység és idegességnél kiváló
gyógyhatással. Idény május 15-től, szeptem-
ber elejéig. Egy órai kocsit a pályaudvar-
tól Nagyküküllő vármegyében. Erdők, árnyé-
kos sétányok, modern lakások, zene, első
osztályú ellátás. Elő- és utóidényben tete-
mes árengedmény a szobaárakból. Vasúti
állomása Alsószombatfalva, hol minden al-
kalmmal kocsik kaphatók. Postahivatala
helyt. Prospektust bérmentve küld és min-
dennemű felvilágosításokkal a legnagyobb
készséggel szolgál

a fürdőkezelőség.

! Nyavalyatörés !

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges
állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen
és bérmentve kapható a szabd. hatyru
gyógyszertár által Majna Frankfurt.

Eladó

egy jókarban lévő CIMBALOM

További felvilágosítást ad:

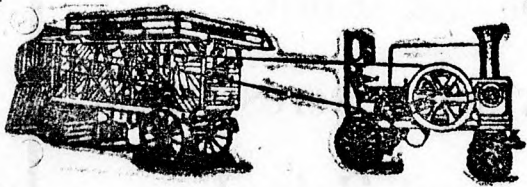
Kovács Alajos Vár-tér 26. sz. alatt.

Számptalan első díjakkal és díszoklevelekkel
kitüntetve.

KALMÁR ÉS ENGEL

MOTOR- ÉS GÉPGYÁRA

BUDAPEST, V., Lipót-körút 22.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leg-
egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait
valamint szivógázmotorjait, melyek V., Lipót-
körút 22. bármikor üzemből megtekinthetők.Teljes jótállás
!! kitűnő cséplésért !! Egyedül létező újdonság!Ezen motorok egyenletes járásaik és bámu-
latos egyszerű szerkezetük folytán bármely
legjáratlanabb ember által is azonnal köny-
nyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen! — Olcsó árak részletfizetésre!

PÉNZ

KÖLCSÖN

kieszközlünk 1800 K évi fizetéstől kezdve köztisztviselőknek és katonatisz-
teknek a legtöbb esetben kezes nélkül, kötelezvényre 10—30 éves tör-
lesztésre 6—6¼% kamatra. Régi tartozásokat előnyösen konvertálunk. Min-
den köztisztviselő tegyen hozzánk kérdést a szükségelt kölcsön tárgyában,
mert vállalatunk a legnagyobb bankokkal állván összeköttetésben, módunk-
ban áll az egyáltalán elérhető legnagyobb összegű kölcsönt a legelőnyösebb
feltételek mellett kieszközölni.Levélbeli kérészközlésnél okvetlen megirandó a kölcsöntkérő neve, állása,
lakhelye, kora, szolgálati ideje, fizetése, fizetését terhelő tartozások összege és hogy
van-e biztosítási kötvénye. Ezek közlése után mi díjtalanul részletes felvilágosítás-
sal szolgálunk. Előleges költséget nem kérünk, a közvetítési díj pedig a kölcsön
felvétele után fizetendő.Váltókölcsönt magánosoknak, tárcahitelt nagyobb kereskedőknek,
vállalkozóknak stb. továbbá kölcsönt biztosítási kötvényre, sorsjegyekre,
értékpapírokra, katonai házassági óvadékokra, vidéki takarékpénztárak és ban-
kok részvényeire egy nap alatt legelőnyösebben folyósíthatunk. Kérészkö-
zléshez válaszbélyeg csatolandó.

Gerő Testvérek,

törvsz. bej. hitelvállalata: Budapest, VIII. Rákóczi-ut 57. sz.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár
Brassóban.

Fogaraszon kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.